

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **A. S.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,

w dniu 2 lipca 2024 r.,

wniosku pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego A. N.

o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie V KK 157/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędzię Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek od udziału w sprawie V KK 157/24 Sądu Najwyższego.

UZASADNIENIE

W dniu 8 kwietnia 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja pełnomocnika oskarżyciela sybsydiarnego A. N., wniesiona na niekorzyść A. S. od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku z dnia 21 września 2023 r., sygn. akt II 1 Ka 135/23. Sprawę tę zarejestrowano pod sygnaturą V KK 157/24 i przydzielono do rozpoznania sędziemu Sądowi Najwyższego Pawłowi Kołodziejskiemu. Pismem z dnia 25 kwietnia 2024 r. pełnomocnik oskarżyciela susydiarnego wniósł o wyłączenie wyznaczonego sędziego o udziału w sprawie wskazując, że sędzia ten został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych

innych ustaw, co rzutuje na brak instytucjonalnej niezależności i bezstronności sędziego, zaś rozpoznanie sprawy kasacyjnej z udziałem tego sędziego prowadziłyby do zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Postanowieniem z dnia 17 maja 2024 r. Sąd Najwyższy wyłączył SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w opisaney sprawie. Zarządzeniem Prezesa kierującego pracą Izby Karnej Sądu Najwyższego sprawa V KK 157/24 przydzielona została do rozpoznania sędzi Sądu Najwyższego Małgorzacie Bednarek. Pismem z dnia 7 czerwca 2024 r. pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego wniósł wyłączenie sędzi Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie wskazując, że podobnie jak sędzia Paweł Kołodziejski została powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego w wadliwym trybie. W uzasadnieniu wniosku powołano się na orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz trybunałów międzynarodowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Jest bezsporne, że sędzia Małgorzata Bednarek została powołana na stanowisko sędziego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wadliwość tej procedury wykazana została w uchwałach trzech połączony Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20 oraz składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22.

Przepis art. 41 § 1 k.p.k. jest jednym z elementów chroniących prawo strony do niezależnego i bezstronnego sądu, co oznacza, że musi być on wykładany w ten sposób, aby gwarantować stronie prawo do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. W ramach kontroli tego prawa trzeba mieć na uwadze, czy rozpoznanie sprawy przez określonego sędziego będzie stanowiło o realizacji standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych (por. postanowienie SN z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21). W sytuacji złożenia wniosku o wyłączenie jest oczywiste, że strona dostrzega wady w procedurze powołania na stanowisko sędzi SN Małgorzaty Bednarek, które będą prowadzić do

naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby w składzie rozstrzygającym sprawę zasiadał ten sędzia. Taka konkluzja wynika wyroku ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce oraz innych orzeczeń trybunałów europejskich. Każdy polski sąd jest związany dokonaną przez ETPC wykładnią standardu z art. 6 ust. 1 EKPC (szerzej w tym zakresie np. postanowienia SN: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 22 marca 2022 r., I KZP 13/21; zob. także postanowienie SN z dnia 15 września 2022 r., I KO 75/21), a to skutkuje przyjęciem, że orzekanie sędziego Sądu Najwyższego powołanego do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, ale także standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Stwierdzenie to jest tym bardziej uprawnione, gdy dostrzeże się, że EKPC w kolejnych swoich orzeczeniach przeciwko Polsce do takich samych wniosków doszedł na gruncie orzekania w Sądzie Najwyższym przez sędziów wadliwie powołanych do Izby Kontroli i Spraw Publicznych oraz Izby Cywilnej (wyroki ETPC w sprawie Dolińska-Ficek oraz Ozimek, a także Advance Pharma sp. z o.o.). Z tych powodów kierując się koniecznością zapewnienia stronie prawa do bezstronnego i niezależnego sądu ustanowionego ustawą (art. 6 ust. 1 EKPC), a także mając na uwadze konieczność wyeliminowania skutków w postaci ewentualnego żądania wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. oraz w celu ochrony Skarbu Państwa przed odpowiedzialnością odszkodowawczą, należało wyłączyć od rozpoznania opisanej na wstępie sprawy sędzię SN Małgorzatę Bednarek [zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 maja 2024 r., III KK 168/24 (KRI 450), z dnia 6 czerwca 2024 r., IV KK 172/24 (KRI 463), z dnia 14 czerwca 2024 r., I KS 16/24 (KRI 473) i z dnia 27 czerwca 2024 r., IV KK 135/24, (KRI 489)].

Warto również dodać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawiło się stanowisko, iż podjęcie przez sędziów dawnej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego czynności orzeczniczych w Sądzie Najwyższym - Izbie Karnej nastąpiło bez dochowania wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP, a więc bez zachowania procedury przewidzianej dla ubiegania się o stanowisko w sądzie przewidzianym w Konstytucji RP. Przejście osób orzekających w Izbie

Dyscyplinarnej do Izby Sądu Najwyższego nastąpiło dzięki regulacjom przyjętym przez większość parlamentarną w ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259). Zgodnie z art. 10 tej ustawy to Pierwszy Prezes SN dokonał przeniesienia osób orzekających dotychczas w Izbie Dyscyplinarnej, za ich zgodą, do jednej z Izb Sądu Najwyższego. Tymczasem Konstytucja RP nie przewiduje możliwości powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego czy też z mocy samej ustawy. Należy podkreślić, że akt nominacji Prezydenta RP na stanowisko sędziego dokonywany jest w ramach określonego konkursu dotyczącego konkretnego rodzaju sądu. Osoba, która ubiegała się o stanowisko sędziego w danym sądzie, nie jest więc uprawniona do orzekania w innym rodzaju sądu. Akty nominacji na stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej podejmowane były przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie. Skoro jednak Izba Dyscyplinarna nigdy nie była sądem, nominacje te nie obejmowały możliwości orzekania w Sądzie Najwyższym. Powołanie danej osoby do orzekania w tym Sądzie wymagało więc spełnienia procedury określonej w art. 179 Konstytucji RP przewidującej określone kompetencje Krajowej Rady Sądownictwa oraz Prezydenta RP. Naruszenie tej procedury, również uzasadnia stwierdzenie braku dochowania instytucjonalnych i ustrojowych gwarancji zapewnienia bezstronności i niezawisłości sądu ukonstytuowanego z udziałem sędzi Małgorzaty Bednarek, która tak właśnie została powołana do orzekania w Izbie Karnej Sądu Najwyższego [zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., IV KZ 19/23 i z dnia 12 czerwca 2024 r., V KK 141/24 (KRI 445)].

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

(r.g.)

